

December 2020

4e jaargang
nummer 2

Malawi Mail

Nieuwsbrief Willem-Henri en Ditteke den Hartog

**TUINMAN, TOVERDOKTERS,
VOETBAL & VOORoudERS**

**INTERVIEW DR.
DAVIDSON CHIFUNGO**

**VERLOF
& PODCAST**

Beste lezers, terwijl in Nederland de Corona-cijfers hard oplopen is er in Malawi slechts een enkele geïnfecteerde per dag. Quarantaine-regels zijn afgeschaft. We hebben ook al weer reisplannen gemaakt. Toch houden we hier ook rekening met de mogelijkheid van een tweede golf. In deze brief geven we u onder meer een inkijkje in het Afrikaanse leven, leest u een interview met de Veritas-directeur van Zuidelijk Afrika en stelt een TFC-lid zich voor.

TUINMAN

Het had hem niet geholpen, hij werd gewoon gepakt. Chiku¹, de tuinman en nachtwaker van onze buurvrouw Sally, vertoonde al een tijdje onbetrouwbaar gedrag. Sally verdacht hem van diefstal en het gebruiken van drugs tijdens het werk, maar ze kon hem niet ontslaan, want ze had geen bewijs.

Onze andere burens, Billy en Julie-Ann en hun vier dochters, wonen pal naast Sally. Op een dag krijgen ze bezoek. De bezoeker gebruikt het toilet en heeft daarbij uitzicht op een van de slaapkamers van Sally. En daar ziet hij Chiku, met in zijn hand een prikstok van bamboe. Hij probeert iets uit de slaapkamer te vissen. Billy wordt erbij geroepen om het tafereel te bekijken, en hij en zijn vier dochters rennen naar de tuin van Sally. Chiku heeft al onraad geroken en is ergens anders in de tuin ' bezig'. Zijn stok heeft hij waarschijnlijk al in de rivier gegooid. Terwijl de familie achter hem aan komt, gooit hij iets in de struiken. Ze vinden daar iets wat ze 'juju' noemen. De amulet of de 'charm' (tovermiddel) had hem moeten beschermen om betrappt te worden.

¹ Niet zijn echte naam

Juju is een term die verwijst naar magische kracht die verbonden wordt aan een voorwerp, zoals bijv. een sieraad, kleding of een schedel van een aap. Het komt voort uit de Afrikaanse Traditionele Religie (ATR) van West-Afrika, waarbij juju zowel gebruikt wordt om 'good luck' (succes) alswel 'bad luck' (ongeluk) te bewerkstelligen. De eerste vorm wordt witte magie genoemd, de laatste vorm zwarte magie. De juju van West-Afrika is ook terug te vinden in de voodoo-praktijken in het Caraïbisch gebied en Amerika, meegenomen door de slaven die vanaf de Goudkust van Afrika naar West-Indië werden verscheept.

VOETBAL

Juju kwam voor het eerst naar Malawi in de vorm van een liefdesdrankje. Het brouwsel helpt om je grote liefde te versieren. Daarnaast wordt juju tegenwoordig ook veelvuldig gebruikt binnen de wereld van het Afrikaanse voetbal. Om succes te verzekeren (en ongeluk voor de tegenpartij) op het voetbalveld, wordt er gebruik gemaakt van charms en amuletten. Daarnaast worden er bijvoorbeeld ook dieren verbrand in de omgeving van het voetbalveld om de "goden" gunstig te stemmen.

Sommige voetballers betreden het voetbalveld op ongebruikelijke manieren om beheksing van de tegenpartij te ontlopen. Een paar jaar geleden reed er bijvoorbeeld een bus van de Malawische voetbalclub Silver Strikers achteruit het stadion in, om negatieve invloeden op hun wedstrijd met de Bullets te voorkomen.

Er zijn veel verhalen over het gebruik van juju in voetbal, maar toch is de praxis veelal gehuld in geheimzinnigheid. Maar een voormalige populaire speler, Memory Mucherahohwa, van de grootste voetbalclub in Zimbabwe, Dynamos, doet onthullingen over het gebruik van juju in zijn autobiografie 'Soul of seven million dreams'. Hij vertelt: "Elke week voor een wedstrijd wordt een traditionele genezer geraadpleegd. Ik, als de aanvoerder van de club, was degene die moest uitvoeren wat de *sangoma* (toverdokter) had gezegd. Of het geholpen heeft, weet ik niet." "Het team geloofde meer in juju dan in de capaciteiten van de spelers. We geloofden in het collectieve gebruik van juju en consulteerden als team gezamenlijk één traditionele genezer." "In de meeste gevallen hadden we traditionele genezers van het team die op de loonlijst van het team stonden."

TOVERDOKTERS

Ook buiten de voetbalwereld wordt veelvuldig gebruik gemaakt van 'geesteskracht'. Juju is maar een van de varianten van magie. Magie, als onderdeel van ATR, kan worden gedefinieerd als de praktijk van overtuigingen, rituelen en/of handelingen waarvan wordt beweerd dat ze (boven)natuurlijke wezens en krachten controleren en manipuleren.

Het heilig vuur. Het hout dat gebruikt wordt bij het raadplegen van de voorouders komt van de heilige boom van de Herero's. Volgens de traditie zijn ze geschapen uit de wortels van deze boom.

We zijn in onze tijd in Afrika al vaak advertenties tegengekomen van toverdokters, in de krant of ergens aangeplakt. Je kunt bij hem terecht voor liefdesproblemen, financiële problemen, stoppen met roken of drinken, succes in je bedrijf of bij het vinden van werk, voor penisvergroting, genezing, succesvolle *charms*, enzovoorts. Met slogans als: "Betaal na succes", "Zelfde dag resultaat".

Er is gradatie in krachten. Voor het inzetten van sterkere krachten wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van menselijke lichaamsdelen. Vooral in verkiezingstijd leven albinos in grote onzekerheid. Hun ledematen worden een grote spirituele kracht toegekend. Naast het vermoorden van albino's worden ook graven van albino's geplunderd. Er wordt verteld dat sommige politici in Malawi gebruik maken van deze vorm van magie om de verkiezingsuitslag positief te beïnvloeden.

Vriendin Hedwig

VOOROUDERS

Je kunt ook de hogere machten raadplegen als je wilt weten wie jou schade heeft berokkend. Bij ziekte of overlijden van een persoon gaat men op zoek naar een dader. Toen onze Namibische vriendin Hedwig borstkanker had gekregen, was ze hierdoor op een bijzondere manier tot geloof gekomen. Toch vertelde ze dat ze naar een 'ziener' was geweest om te weten wie haar deze ziekte had gestuurd. De ziener had het antwoord: het was een familielid die haar had vervloekt. De tovenaars kon wel iets regelen: hij stuurde een boze geest die wraak zou nemen.

Hedwig is inmiddels gelukkig overtuigd dat haar familielid niets met haar ziekte te maken had. Ze is ook langzaam maar zeker steeds verder vrijgekomen van

COLOFON

Ditteke en Willem-Henri den Hartog zijn in september 2008 door de GZB vanuit de Hervormde gemeente van IJsselstein uitgezonden naar Namibië en sinds februari 2017 werkzaam in Malawi. De GZB werkt graag mee aan de verspreiding van deze rondzendbrief.

Hartelijk dank voor uw meeleven en gebed! U kunt uw betrokkenheid ook tot uitdrukking brengen door een gift over te maken voor het werkersfonds van Willem-Henri en Ditteke of voor andere onderdelen van het wereldomvattende werk waarbij de GZB betrokken is. Het IBAN-nummer is NL91 INGB 0690 7624 45. We zijn dankbaar voor uw onmisbare steun, zodat het werk kan voortgaan en zelfs kan groeien. Voor afmeldingen voor deze nieuwsbrief, adreswijzigingen en overige opmerkingen mail naar info@gzb.nl.

negatieve geestelijke bindingen in haar leven.

Toen ze ging trouwen, en Willem-Henri het huwelijk mocht inzegenen, was ze vastbesloten dat er geen traditionele rituelen mochten plaatsvinden. Normaal worden in haar cultuur voorouders aangeropen bij belangrijke gebeurtenissen, zoals huwelijk, geboorte, overlijden, enz. Er wordt dan een stuk vee geofferd op het 'heilig vuur' waarbij strikte rituelen worden gevolgd. Hiermee worden de voorouders te vriend gehouden.

We bezochten een aantal jaar geleden de geboortegrond van Hedwig i.v.m. haar bruiloft.

Foto van de inzegening van het huwelijk van Hedwig & Jesaja.

Op de voorpagina: het teken van Gods trouw zichtbaar boven hun huis.

Het gebruik van magie komt ook voor onder moslims en christenen. Volgens een groep dominees van een van GZB's partnerkerken in Malawi, bezoeken zo'n 50% van de kerkgangers weleens een toverdokter. We weten dat ook dominees daar soms aan meedoen. Westerse zendelingen die het christendom naar Afrika brachten, wordt soms verweten dat ze de magie van Afrika hebben afgedaan als bijgeloof. Met andere woorden, ze zouden niet hebben erkend dat in de rituelen van de ATR gebruik werd gemaakt van reële demonische krachten. Om die reden zou magie nog altijd een plek hebben behouden in het wereldbeeld van Afrikaanse christenen.

Met de komst van charismatische en pinksterkerken is hier meer aandacht voor gekomen, evenals voor bevrijding van demonen e.d. Deze theologie dringt ook meer en meer door in de traditionele zendingkerken. In onze Presbyteriaanse kerk in Limbe bijvoorbeeld maakte een broeder een keer vanaf de kansel een sterk statement: *"Every entry into the spiritual realm without the Holy Spirit is witchcraft"* (Elke benadering van de spirituele werkelijkheid zonder de Heilige Geest is toverij). We horen daarnaast ook dat mensen nadrukkelijk nee zeggen tegen het gebruik van magie, gelukkig. Uit het Oude Testament blijkt duidelijk dat God het gebruik van magie grieft, het is een duidelijke vorm van afgoderij, en het had ernstige consequenties voor het volk Israël.

Dit verhaal is ook verschenen als blog op onze website www.gzb.nl/willemenditteke Hier vindt u ook bronverwijzingen.

INTERVIEW

"Ik ben erg blij dat de kerk zijn verantwoordelijkheid neemt" zegt dr. Davidson Chifungu. "Ik zie dat de kerk zijn eigen trainers opleidt." Mede door het GZB-programma in Zuid-Malawi heeft Veritas een hoge vlucht genomen in de Blantyre synode van de CCAP-kerk waar Willem-Henri en collega ds. Gert van de Pol voor werken.

Davidson is de leider van Veritas in Zuidelijk Afrika. Hij studeerde ooit theologie in Nkhoma in centraal Malawi. Vervolgens waren hij en zijn vrouw zendingswerkers in Mozambique. Later werd hij predikant en algemeen secretaris van de Nkhoma synode van de CCAP-kerk. Via een Zwitserse zendingswerker raakte hij bekend met de Veritas bijbeluitleg training. Later zou hij deze zendingswerker opvolgen als directeur van Veritas Malawi en vanaf 2019 werkt hij in zijn huidige functie. Vanwege zijn capaciteiten en integriteit vervult hij daarnaast ook veel bestuursfuncties.

"Het belang van de Veritas training is dat deze training in de lokale kerk gebeurt. De kerk in dit deel van de wereld groeit als kool maar er is weinig diepgang. De Blantyre synode heeft ongeveer 220 dominees voor 1,7 miljoen leden, de kerken zitten op zondag bomvol. Helaas maken niet alle christenen een verschil in de maatschappij: er is nog veel immoraliteit. Ook wordt er nog te veel dwaalleer gepreekt. Met alleen de opleiding van predikanten red je het niet. Het is daarom van belang dat andere leiders ook bijbels kunnen preken, vandaar dat we samen met de GZB zoveel mogelijk leiders willen trainen. De training van Veritas is zo opgezet dat de mensen de bijbel leren begrijpen en kunnen toepassen in hun dagelijks leven, in hun gezin, bij het bewerken van het land, maar ook in het uitdragen van het Evangelie aan de naaste. Veritas is in de eigen taal, het is goedkoop (2 euro per boek, vier in totaal). Op deze manier hebben we zo'n 3000 studenten die we opleiden in Malawi. Het is ook mooi dat we dit jaar de CCAP-gemeenten in het moslimgebied in Veritas getraind hebben: als men de bijbel begrijpt, kan men de boodschap ook uitdragen aan de moslim-naaste."

Dr. Davidson Chifungu

TFC LID

Een berichtje vanuit IJsselstein. Mag ik mij even voorstellen? Ik ben Nico Beekman en werkzaam binnen de TFC van Willem Henri en Ditteke. Vanaf het begin van hun uitzending ben ik betrokken bij het zendingswerk en steun hen binnen de TFC. Mijn taak is om de collecten van de GZB, de organisatie die hen heeft uitgezonden, aan te bevelen in het kerkblad. Ook meedenken over wat nodig is om het werk voor Willem Henri en Ditteke mogelijk te maken. Het voorbereiden van de verloven en contacten leggen voor gemeenteavonden waarin zij een presentatie geven.

We zijn dankbaar dat we mogen meewerken aan een beter verstaan van Gods wil voor het leven van mensen. In het programma Zuid-Malawi gebeurt dat door het trainen van mensen in het leiden van bijbelstudies en in het doen van exegetische (Veritas), alsook leiderschaps-training voor kerkleiders. Daarnaast worden kerken betrokken bij zorg aan gehandicapten. Wilt u meeleven of bijdragen aan dit werk, neem dan eens een kijkje hier: <https://bit.ly/3oBP7Ek> of maak gebruik van het Tikkie.

Wij willen u van harte gezegende feestdagen toewensen, en veel sterkte voor de lezers in Nederland met deze strikte lockdown.

Hartelijke groet, Willem-Henri en Ditteke

DANKEN

- De drie Veritas trainingen voor trainers die Willem-Henri in 2020 kon geven.
- Dat Covid-19 in onze zomer is afgenomen en dat we daardoor weer meer taken buitenshuis konden oppakken.

BIDDEN

- Voor onze burens waarmee we intensief contact hebben over het Evangelie. We denken na om een marriage course voor onze buurt te organiseren.
- Voor bescherming, onderscheidingsvermogen en goede ontmoetingen tijdens onze werkbezoeken aan Namibië, Zuid-Afrika en Zimbabwe.
- Voor een goede verlofperiode en goede (digitale) ontmoetingen.
- Voor een goede huisoppasser en bescherming van ons huis en honden.
- De verdere uitwerking en goedkeuring van het Mission to Muslims (zending onder moslims) programma in Malawi.
- Er zijn veel vluchtelingen in Zuidelijk-Afrika. Met Kerk In Actie zullen we in 2021 een voorstel maken voor een programma om kerken actiever te betrekken bij de zorg voor vluchtelingen.

*Sinds januari 2017 is Willem-Henri regiocoördinator voor Zuidelijk-Afrika en docent van de Church of Central Africa Presbyterian.
Ditteke is programmaleider van GZB-programma's in Oost- en Zuidelijk Afrika.*

KEEP IN TOUCH:

Adres:

Ditteke & Willem-Henri den Hartog
PO Box 5672
Limbe
Malawi

Telefoon/e-mail:

Ditteke
Tel. +265886543978 (What's App)
ddhartog@gzb.nl

Willem-Henri

Tel. +265880432864 (What's App)/
+31621674690 (tijdens verloven)
wdhartog@gzb.nl

Aanmelden blog/nieuwsbrief:
www.gzb.nl/willemenditteke

VERLOF

In maart 2021 hopen we op verlof te komen. Van 21 maart tot en met 3 april zijn onze presentatieweken gepland. Gegeven de situatie rondom de coronapandemie weten we nog niet hoe die presentaties vorm krijgen.

Willem-Henri hoopt voor te gaan in de volgende diensten bij Hervormde gemeenten:

21 maart: Schoonhoven 10:00u.
11 april: Nieuw-Beijerland 9:30u.
11 april: Est 18:30u.

PODCAST

Ditteke werkte recent mee aan de podcast serie: Deel je leven. Luister naar haar openhartig herkenbare verhaal: via deze link: <https://bit.ly/3qzHSKj> Of zoek op "Deel je leven" in je podcast app of scan deze QR code:

www.gzb.nl

zending verbindt